

בבית המשפט העליון

בש"פ 33/23

לפני: כבוד השופט א' שטיין

העורר: עיד אלכמאלאת

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי באר שבע
(השופט ג' גדעון) אשר ניתנה ביום 8.12.2022 במ"ת
38760-09-22

בשם העורר: עו"ד עבד אבו סבית; עו"ד נורית מעתוק

בשם המשיבה: עו"ד רוני זלושינסקי

החלטה

1. לפניי ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי באר שבע (השופט ג' גדעון) אשר ניתנה ביום 8.12.2022, במ"ת 38760-09-22, ובמסגרתה נקבע כי העורר יעצר עד לתום ההליכים.

2. ביום 18.9.2022 הוגש נגד העורר כתב אישום אשר מייחס לו נשיאת נשק, עבירה לפי סעיף 144(ב) רישא בצירוף סעיף 144(ג)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נשיאת אביזר נשק, עבירה לפי סעיף 144(ב) סיפא לחוק העונשין בצירוף סעיף 144(ג)(1) לחוק העונשין; שיבוש מהלכי משפט, עבירה לפי סעיף 244 לחוק; וכן הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, עבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

3. לפי עובדות כתב האישום, העורר יחד עם שלושה נוספים קשרו קשר לשדוד בתי עסק בעיר רהט ולצורך כך הצטיידו באקדח ובחפץ דמוי אקדח (להלן: האקדחים). כאמור באישום הראשון, שרדה החבורה מכולת (להלן: מכולת אדס) תוך שהם מאיימים על

עובדי המכולת באמצעות האקדחים ושדדו מהם כ-100 קופסאות סיגריות ו-5,000 ש"ח במזומן. כאמור באישום השני, שדדו בני החבורה בצורה דומה מכולת נוספת ונטלו 20 קופסאות סיגריות ומזומן בסכום שאינו ידוע, שעולה על 2,000 ש"ח. כאמור באישום השלישי, ניסתה החבורה לשדוד שוב את מכולת אדם. לפי המתואר באישום זה, דרך אחד המעורבים, שאינו העורר, את האקדח וכיוון אותו לכיוונו של עובד המכולת. מסיבה שאינה ידועה, לא לקחו השודדים בפעם הזאת דבר לידיהם. כאמור באישום הרביעי, שדדה החבורה 2,000 ש"ח ממכולת נוספת, כאשר אחד מהם מאיים באקדח על עובד המכולת. כאמור באישום החמישי, שדדה החבורה מינימרקט ממנו נטלו בני החבורה סיגריות בשווי 4,000 ש"ח, כסף מזומן בסך של 10,000 ש"ח ומכשיר טלפון. במהלך השוד הצמיד אחד השודדים, שאינו העורר, אקדח לחזהו של בעל המינימרקט ולראשה של אשתו תוך שהוא מאיים לפגוע בהם.

4. בד-בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו. ביום 23.10.2022 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה, אך טען כי קיים בהן כרסום משמעותי. לאחר שמיעת טענות הצדדים, החליט בית משפט קמא (השופט נ' אבו טהה) כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו של העורר ללא כרסום משמעותי וקבע כי "אשר להשגות הסניגור – אעמוד על כך בהמשך". עוד הורה בית המשפט על עריכת תסקיר שירות המבחן.

5. ביום 20.11.2022 התקבל תסקיר שירות המבחן ממנו עלה כי העורר הוא בן 18 ונעדר עבר פלילי. שירות המבחן התרשם כי העורר מתקשה לבחון את התנהגותו באופן שקול, בוגר ואחראי. עוד התרשם, כי לעורר מאפייני נגררות לצורכי שייכות ועקב כך הוא עלול להתפתות במצבים שונים אשר מניבים לו רווח כספי מהיר. יחד עם זאת, ציין שירות המבחן שמדובר במעורבותו הראשונה של העורר בפלילים וכי לא מדובר באדם שהפנים נורמות שוליות. כמו כן, העריך כי על רקע גילו הצעיר של העורר ונטייתו להיגררות, המשך מעצרו עלול להוביל לרכישת דפוסים עברייניים ולהעמיק את קשריו השוליים. בשקלול כל הנסיבות העריך שירות המבחן כי מהעורר נשקפת רמת סיכון להתנהגות דומה בתחום הרכוש והאלימות. בהמשך נבחנה חלופת המעצר המוצעת, בבית קרובת משפחתו ברהט. כן נבחנו המפקחים המוצעים, בני משפחתו של העורר. שירות המבחן התרשם כי המפקחים שהוצעו יתקשו להוות גורם סמכותי לעורר – זאת, בפרט, בשים לב לכך שהחלופה אינה מרחיקה את העורר ממקום מגוריו וסביבתו השולית. בהתאם, לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחרור העורר מבית המעצר.

6. ביום 23.11.2022 הורה בית משפט קמא על עריכת תסקיר משלים אשר יבחן חלופה מרוחקת מסביבת מגוריו של העורר. ביום 29.11.2022 התקבל תסקיר שירות המבחן אשר בחן את החלופה המוצעת, בבית קרוכי משפחתו של העורר בשגב שלום ובפיקוחם. שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים יצליחו להוות דמויות סמכותיות ומציבות גבול עבור העורר. לאור התרשמותו מהמפקחים המוצעים וההרחקה הגיאוגרפית של העורר ממקום מגוריו הקודם, וכן בשים לב להתרשמותו כי העורר בא ממשפחה נורמטיבית המוקיעה מעורבות עבריינית – העריך שירות המבחן כי יהיה במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לצמצם את הסיכון הקיים. אשר על כן, המליץ שירות המבחן על המשך מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני בחלופה המוצעת.

7. ביום 8.12.2022 הורה בית משפט קמא (השופט ג' גדעון) על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים. בהחלטתו עמד בית משפט קמא על המלצתו האחרונה של שירות המבחן ואף קבע כי התרשמותו מהמפקחים תואמת את זו של שירות המבחן. יחד עם זאת, קבע בית המשפט כי המסוכנות העולה מעובדות כתב האישום אינה מאפשרת מתן אמון בעורר אשר מצדיק את שחרורו מהמעצר. בהחלטתו התייחס בית המשפט למספר מעשי השוד, לתכנון שקדם לביצוע העבירות הללו, להצטיידות בנשק, לביצוע המעשים עם נשק שלוף, וכן לעובדה שבמקרה אחד לפחות אחד האקדחים היה דרוך. עוד נקבע כי החלופה המוצעת בשגב שלום אינה נותנת מענה הולם למסוכנות הנשקפת מהעורר, אותה העריך בית המשפט כמסוכנות ברף גבוה.

8. העורר מבקש כי אורה על המשך מעצרו בפיקוח אלקטרוני. לטענתו, טעה בית משפט קמא בכך שביסס את החלטתו אך ורק על המסוכנות העולה מהעבירות המיוחסות לו, ולא נתן משקל משמעותי לכך שהעורר הוא אדם צעיר, ללא עבר פלילי, שעד למעצרו ניהל אורח חיים נורמטיבי. לטענת העורר, שגה בית משפט קמא בכך שלא קיבל את המלצת שירות המבחן למעצרו בפיקוח אלקטרוני. במסגרת זו, נטען כי החלופה המוצעת תאיין את מסוכנותו של העורר ועל כן לא יהיה זה צודק להותירו במעצר מאחורי סורג ובריח על בסיס המסוכנות הנלמדת מהעבירות מושא האישום בלבד. כן נטען כי אין כל חשש להתחמקות מהדין או לשיבוש מהלכי משפט מצד העורר. זאת ועוד: מלין העורר על כך שבית משפט קמא לא התייחס לטענות ההגנה באשר למשמעות הכרוסום בראיות, כפי שנקבע שיעשה בהחלטת השופט אבו טהה מיום 23.10.2022.

9. המדינה סומכת את ידיה על ההחלטה קמא ועל נימוקה.

10. הדין עם העורר.

11. ראשית, אציין כי חלקו של העורר במעשי השוד איננו ברור. זאת, בשעה שאנחנו יודעים כי העורר לא אחז באקדח וכי שירות המבחן מעריך שהעורר – בשל גילו הצעיר והפיתוי להפקת רווחים קלים – נוטה להיגרר אחרי אנשים אחרים. כאמור, לעורר אין הרשעות קודמות והוא בגדר בגיר צעיר. בנסיבות אלה, ולנוכח המלצתו החיובית של שירות המבחן, עיקרון הפגיעה הפחותה בחירותו של אדם מצדיק – ובמקרים מתאימים, אף עשוי לחייב – כי נאשם שטרם הורשע בדינו ישהה בחלופת מעצר, ובראש ובראשונה במעצר בפיקוח אלקטרוני מחוץ לכלא. ככל שקיים ספק לגבי יכולתה של החלופה למזער את המסוכנות שנשקפת מהנאשם, בטרם יחליט בית המשפט לעצרו מאחורי סורג ובריח, מן הראוי לבחון את האפשרות להדק את החלופה באמצעות תנאים מגבילים נוספים ובטחונות כספיים (ראו: בש"פ 248/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 18-28 (2.2.2020)).

12. לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות ושמעתי את דבריהם של בעלי הדין ואת אמו של העורר, נחה דעתי כי יש לקיים את המלצתו של שירות המבחן בתנאים כדלקמן:

א. העורר יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני אשר ינוהל, בתנאים של מעצר בית מלא, בביתם של קרובי משפחתו בשגב שלום, כמצוין בתסקיר המעצר מיום 29.11.2022.

ב. העורר יועמד בפיקוח מעצרים למשך ששה חודשים, ובמסגרתו ישולב בקבוצה טיפולית ויעמיד את עצמו לבדיקות שתן – הכל בהתאם להוראות שירות המבחן.

ג. לפני העברתו לחלופת מעצר זו, יפקיד העורר בבית המשפט המחוזי באר שבע כל דרכון שברשותו, ויציאתו מן הארץ תיאסר עד גמר משפטו.

ד. כמו כן יפקיד העורר בבית המשפט המחוזי באר שבע, לפני העברתו לחלופת מעצר זו, הפקדת מזומנים או ערבות בנקאית אוטונומית בסך של 25,000 ₪ וכן התחייבות עצמית וערבות צד ג' על סך כולל של 25,000 ₪, אשר תהא חתומה בידי מפקחיו.

ה. בטחונות כספיים כאמור באים להבטיח את קיום התנאים האמורים לעיל, הימנעות מביצוע עבירות פליליות על ידי העורר, וכן את כל האמור בסעיף 48(א) לחוק המעצרים.

13. באשר לחלונות היציאה מהפיקוח האלקטרוני – בעניין זה בית המשפט המחוזי יחליט כחוכמתו לכשתונח בפניו בקשה מתאימה ואחרי שישמע את דעתו של שירות המבחן.

14. הערר מתקבל אפוא כאמור בפסקה 12 לעיל.

15. התוצאה אליה הגעתי, מייתרת את הדיון בהשגות הסניגור בנוגע לראיות התביעה.

ניתנה היום, י"ח בטבת התשפ"ג (11.1.2023).

ש ו פ ט